

UCHWAŁA Nr XXII/249/21
RADY GMINY BORZYTUCHOM
z dnia 15 listopada 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Borzytuchom na lata 2021 – 2027**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2021.1372 t.j. ze zm.) w związku z art. 16b ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2020.1876 t.j. ze zm.) Rada Gminy Borzytuchom uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się, Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borzytuchom na lata 2021 – 2027, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Borzytuchom.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Beata Kudlik

Załącznik do uchwały Nr XXII/249/21
Rady Gminy Borzytuchom z dnia 15.11.2021r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY
BORZYTUCHOM
NA LATA 2021-2027**

SPIS TREŚCI

Wstęp	str. 3
1. Cel i proces budowy strategii	str. 5
2. Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi	str. 8
3. Diagnoza problemów społecznych w gminie Borzytuchom	
- Podstawowe informacje o gminie	str. 9
- System pomocy społecznej w gminie	str. 12
- Osoby starsze	str. 13
- Niepełnosprawność	str. 13
- Bezrobocie	str. 14
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	str. 15
- Uzależnienia.....	str. 16
- Przemoc	str. 17
- Bezdomność	str. 18
4. Identyfikacja głównych problemów społecznych w gminie Borzytuchom	str. 19
5. Analiza SWOT	str. 21
6. Misja i określenie głównych celów strategicznych	str. 23
7. Wdrażanie strategii i monitorowanie jej realizacji	str. 27

WSTĘP:

Podstawę do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borzytuchom w latach 2021- 2027 jest art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej na mocy którego, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”

Strategia to długofalowy plan działania, określający strategiczne obszary oraz przyjmujący takie kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych celów.

Przy opracowywaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych należy uwzględnić trzy zasady konstytucyjne : solidarności, pomocniczości i dobra wspólnego.

System wsparcia społecznego powinien być uruchamiany w przypadku zaistnienia problemów społecznych. Powinien on mieć charakter zintegrowanego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa wszystkich mieszkańców gminy, tak aby dać im gwarancje i możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb, skuteczną realizację ról społecznych i rozwoju.

Aby pomagać skutecznie należy dążyć do usunięcia bądź ograniczenia dysfunkcji, wyprowadzenia z patologii, grup ryzyka w każdym możliwym przypadku. Działania powinny być kompleksowe.

Strategia określa działania pomocy społecznej ustalone ustawowo i realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ale też obejmuje niektórych partnerów bezpośrednio realizujących lub rozwiązujących problemy społeczne.

Działania rozpatrywane są zarówno w obszarze rodziny jak i jednostek dotkniętych problemem społecznym i mają na celu łagodzenie skutków trudnej sytuacji mieszkańców gminy.

Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Zatem przyszłość społeczności gminnej zależy od niej samej. Bowiem na szczeblu gminnym podejmowane są decyzje dotyczące przyszłości i rozwoju społeczności lokalnych.

Niniejsza strategia ma charakter wieloletni i wyznacza kierunki działań pomocowych skierowanych do osób korzystających z pomocy społecznej oraz takich, które mogą dopomóc w

wychodzeniu z trudnej sytuacji. Za problemy społeczne w polityce społecznej uważa się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w środowisku lokalnym to przede wszystkim dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społecznych ekonomicznie i socjalnie najsłabszych, prowadzenie bieżących działań osłonowych, wczesne dostrzeżenie zagrożeń społecznych oraz dorównywanie do standardów unijnych.

Strategia stanowi rozwinięcie zdań postawionych przed Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Systematyczne i wieloaspektowe podejście pracowników ośrodka powoduje, że dysfunkcje występujące na terenie gminy nie są traktowane jako zjawisko odbiegające od norm powszechnie przyjętych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu wyjaśnia, że zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, obowiązkiem gminy jest opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Powyższa strategia opracowywana jest od 2020 roku.

1. CEL I PROCES BUDOWY STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, które w ramach zadań własnych gminy przewidują „*opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę różnych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2020. 1876);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U.2020.2050);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021r. poz. 573),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020, poz. 281),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),

- Ustawa z dnia 07 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 poz. 877)

Jednocześnie spójna jest z celami polityki regionalnej oraz strategicznymi działaniami zawartymi w:

- Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego 2030,
- Strategii Rozwoju Gminy Borzytuchom na lata 2014 –2020,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na Terenie Powiatu Bytowskiego na lata 2014 –2020,
- Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 –2021,
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii dla Gminy Borzytuchom.

We wszystkich wspomnianych dokumentach traktuje się jako oczywistą myśl, że odpowiednio zaprojektowana i wdrożona Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi inwestycję, która procentuje dla wszystkich mieszkańców. Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększeniu aktywności społecznej we wszystkich obrazach. Taka też idea towarzyszyła podczas prac nad tworzeniem tego dokumentu.

Prezentowana poniżej Strategia stanowi kompendium zapisów dotychczas realizowanych i projektowanych w obszarze polityki społecznej ukierunkowanej w szczególności na włączenie społeczne i aktywną integrację, będących podstawowymi narzędziami realizacyjnymi systemu pomocy i integracji społecznej w gminie Borzytuchom.

Pomoc społeczna działa w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki egzystencji osoby lub rodziny, bądź też jakość ich życia obniżyła się poniżej społecznie akceptowanego minimum. Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Realizacja zadań wynikających z potrzeb ma umożliwić osobom i rodzinom bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Takie zjawiska jak: ubóstwo rodzin i osób zwłaszcza starszych, bezrobocie, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych, problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia i przemoc w rodzinie to trudne problemy

społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina. Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Borzytuchom oraz ich potrzeby. Jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych. Coraz częściej uznaje się rolę ekonomii społecznej jako elementu spójnej polityki pomocowej. Celem strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia i poprawy przedsiębiorczości. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Poprzez analizę problemów społecznych, zawarte w strategii cele, kierunki działania oraz propozycje projektów zawarte w dokumencie mają dotrzeć do najbardziej potrzebujących. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, wsparcia specjalistycznego realizowanego w formie indywidualnej jak i grupowej, rozwoju świadczeń rzeczowych oraz współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Tym samym przyjęcie Strategii, jej wdrożenie oraz monitoring i nadzór nad realizacją, a następnie ewaluacja pozwolą na rozwiązanie czy chociaż częściowe ograniczenie uciążliwości problemów społecznych, które są obecne w życiu mieszkańców Gminy Borzytuchom.

2. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borzytuchom są zgodne z celami polityki integracji społecznej określonymi w Narodowej Strategii Integracji Społecznej w zakresie realizacji prawa do edukacji, zabezpieczenia socjalnego, prawa do pracy, do ochrony zdrowia i innych spraw społecznych.

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borzytuchom na lata 2021 – 2027 zgodne są z celami i priorytetami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE BORZYTUCHOM

3.1 Ogólna charakterystyka gminy

Siedziba **Gminy Borzytuchom** położona jest w zachodniej części województwa pomorskiego, w odległości 9 km od Bytowa na trasie Bytów - Słupsk.

Sąsiadujemy z 5 gminami :

- od wschodu - z gminą Kołczygłowy,
- od południa - z gminą Tuchomie,
- od zachodu - z gminą Bytów,
- od północy - z gminami Czarna Dąbrówka i Dębica Kaszubska

Gmina przekształca się w kierunku drobnej wytwórczości i turystyki.

Gmina zajmuje powierzchnię 10.857 ha. Dominującą formę użytkowania gruntów są lasy 5460 ha (50,3%) oraz użytki rolne 4462 ha (41,1%) .Ziemie orne zajmują 32,3 % powierzchni, a użytki zielone 8,8 %. Około 2% areału ogółem zajmują wody.

Większe zbiorniki wodne:

jez. Chotkowskie – o pow. 58,22 ha,

jez. Ogrodowe – o pow. 12,87 ha,

jez. Jutrzenka (Wypułek) – o pow. 1,96 ha,

jez. Osiecko – o pow. 30,48 ha,

jez. Herta – o pow. 9,28 ha,

jez. Duże – o pow. 35,85 ha,

jez. Moczydło – o pow. 9,33 ha,

jez. Graniczne – o pow. 5,88 ha,

jez. Stradne – o pow. 5,75 ha

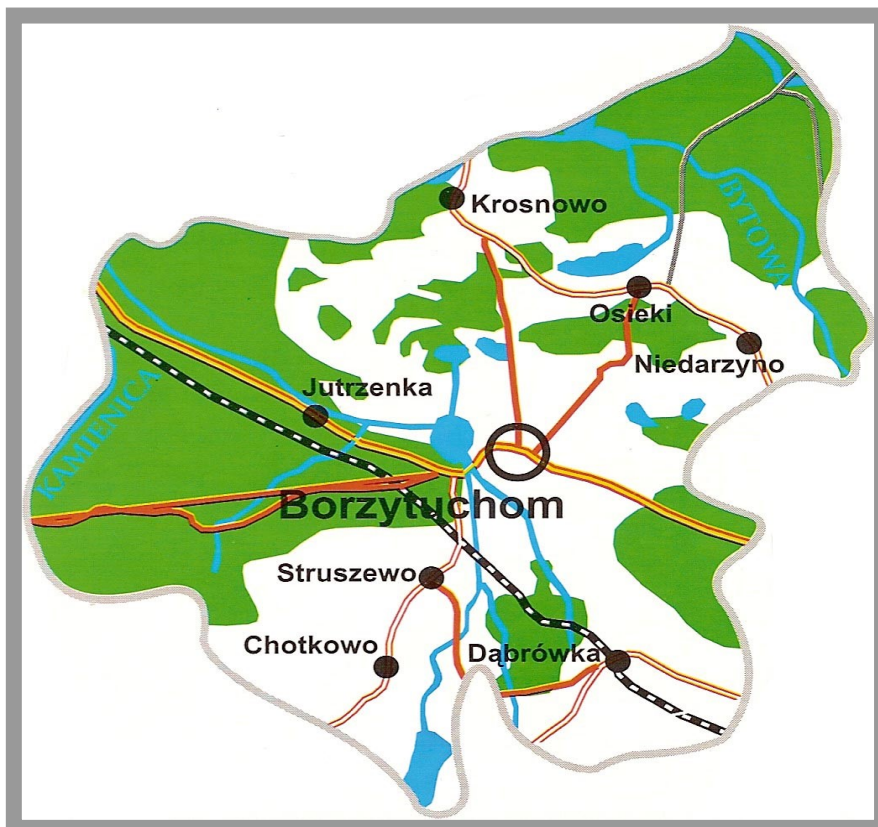
rzeki: Słupia, Kamienica, Bytowa, Jutrzenka

Sieć osadniczą tworzy 10 miejscowości.

Teren podzielony jest na 8 sołectw:

- Borzytuchom,
- Krosnowo,
- Osieki,
- Niedarzyno,
- Jutrzenka + Kamieńc, Ryczyn
- Struszewo,
- Chotkowo,
- Dąbrówka

Dane demograficzne:

Podstawowym podmiotem wszelkich działań o charakterze społecznym jest społeczność lokalna. Gmina liczy 3358 mieszkańców (stan na 31.12.2020 r.)

Na przestrzeni lat liczba ludności gminy zmieniała się, co przedstawia poniższa tabela.

ROK	2017	2018	2019	2020
SOŁECTWO				
BORZYTUCHOM	1097	1143	1171	1201
CHOTKOWO	242	249	254	245
DĄBRÓWKA	617	622	632	633
JUTRZENKA	293	286	300	300
KROSNOWO	197	206	206	205
NIEDARZYNO	286	293	288	304
OSIEKI	277	275	270	261
STRUSZEWO	185	201	204	209
OGÓŁEM	3194	3275	3325	3358

Źródło: Ewidencja ludności, Urząd Gminy Borzytuchom

Do roku 2020 można zaobserwować wzrost liczby ludności na terenie gminy Borzytuchom. Związane jest to między innymi z rozwojem gminy, rozbudowującą się infrastrukturą mieszkaniową.

Długookresowa prognoza ludności dla Polski na lata 2008-2035, zakłada systematyczny spadek liczby ludności - tempo tego zjawiska będzie wzrastać z upływem czasu.

3.2 System pomocy społecznej w gminie

Podstawową jednostką realizującą funkcje związane z pomocą społeczną na terenie gminy Borzytuchom jest powołany w dniu 27 lutego 1990r. przez Gminną Radę Narodową w Borzytuchomiu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu, który jest jednostką organizacyjną gminy.

Ustawa o pomocy społecznej ujmuje rodzinę jako osoby spokrewnione i niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Jednym z głównych celów pomocy społecznej jest umożliwienie rodzinie przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie same pokonać, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości, a także zapobieganie powstawaniu takich sytuacji. W tym celu, w pierwszej kolejności podejmowane są działania nakierowane na zapewnienie właściwego funkcjonowania rodziny, kompensację istniejących deficytów, u podłoża których znajdują się: trudna sytuacja finansowa, niepełnosprawność, bezrobocie.

Główną metodą pracy w pomocy społecznej jest praca socjalna, która jest działalnością zawodową ukierunkowaną na pomoc osobom i rodzinom, we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie a także tworzenie warunków sprzyjających osiągnięciu tego celu.

Właściwa diagnoza środowiska w szczególności problemów socjalno - bytowych, zdrowotnych, społecznych mieszkańców gminy stanowi podstawę świadczenia wsparcia i doboru adekwatnych form pomocy.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze , niewydolność wychowawcza, przemoc w rodzinie, uzależnienie rodziców, wielokrotnie są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w zastępczych formach opieki. Dlatego tak ważna jest dla nich wszelka pomoc

Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, nie mogące poradzić sobie z rozwiązaniem problemu. Także o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, przewlekle chorzy, osoby niezaradne życiowo, osoby z problemem uzależnień, opuszczające zakłady karne, bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, osoby samotne w tym starsze wymagające wsparcia w formie usług opiekuńczych. Coraz częściej z pomocy społecznej korzystają osoby i rodziny, które wymagają wsparcia w wypełnianiu swoich ról rodzinnych i społecznych. Takie, które wymagają integracji i aktywizacji społecznej i zawodowej. Osobom starszym ośrodek

zapewnia pomoc w formie usług opiekuńczych, a także skompletowaniu dokumentacji do Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego lub Domu Pomocy Społecznej na terenie powiatu bytowskiego.

3.3 Osoby starsze

Rzeczywistość społeczna ostatnich lat pokazała, że okres transformacji ustrojowej przyniósł ze sobą oprócz korzystnych przeobrażeń również wiele barier i zagrożeń. Nasilił się proces wykluczenia ludzi starszych ze społeczności. Pogorszyła się ich sytuacja materialna. Szacunek dla podeszłego wieku ustąpił miejsca obojętności. Coraz częściej osoby starsze pozostają same. Nastąpiła zmiana w strukturze rodziny jest coraz mniej rodzin wielopokoleniowych, w których seniorzy mieliby zapewnioną opiekę i wsparcie.

3.4 Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego lub dysfunkcji, wynikły z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczne ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadza trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia są zaliczane do osób niepełnosprawnych.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą naruszoną sprawność organizmu niezdolną do podjęcia zatrudnienia lub zdolną do wykonania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej, albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagającą niezbędnej, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, zdolną do wykonania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności

organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia, niewymagającą pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych.

Dotknięcie jednego z członków rodziny niesprawnością stanowi dla rodziny sytuację kryzysową. Uderza najbardziej w finansową i emocjonalną stronę rodziny. Rodzina w takiej sytuacji wymaga wszechstronnej pomocy. Zwłaszcza jej form nieinstytucjonalnych, maksymalnie zindywidualizowanych i dostosowanych do jej potrzeb. Wzmocnienia wymaga sama rodzina, bo ona zapewnia najpełniej i w sposób ciągły możliwości doznawania uczucia miłości, potrzeby wolności, poczucia bezpieczeństwa. Szczególnie trudna sytuacja narasta w rodzinie wychowującej małe dziecko.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wnioskował o środki w ramach Programu „Asystent Osobisty osoby niepełnosprawnej” w 2019 roku. GOPS w Borzytuchomiu realizuje usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnością, samotnych, starszych. Realizujemy również specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi tj. dzieci z autyzmem.

3.5 Bezrobocie

Bezrobocie na przestrzeni ostatnich lat stało się w Polsce jednym z głównych problemów społecznych. Jest zjawiskiem towarzyszącym gospodarce rynkowej i oznacza brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia.

Z bezrobociem bardzo ściśle wiąże się ubóstwo i brak perspektyw życiowych. Skutkami bezrobocia dla osób bezrobotnych i ich rodzin są:

- izolacja społeczna,
- brak uczestnictwa w życiu kulturalnym i politycznym,
- pogłębiający się niedostatek,
- wzrost niewydolności opiekuńczo wychowawczej,
- wzrost przestępczości.

Problem ten nie dotyczy tylko osób dorosłych, ale także dzieci, które na skutek bezrobocia w rodzinie doświadczają postępującej degradacji rodziny. Ponieważ nie znajdują oparcia i właściwej opieki.

3.6 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie jej członkowie odprężają się, jest ona dla nich ostoją bezpieczeństwa. Funkcją taką może pełnić rodzina, w której przejawia się troska o wspólny los i dobro, gdzie dominuje życzliwość i przywiązanie, która jest spójna i funkcjonuje zgodnie z przyjętymi w społeczeństwie normami moralnymi.

Zaburzona struktura rodziny niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców.

W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole. W takiej sytuacji rodzice nie pomagają, lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Bezradność wiąże się z brakiem umiejętności zaspokajania niezbędnych potrzeb swoich i swoich najbliższych. W przypadku spraw opiekuńczo-wychowawczych pojęcie to związane jest z procesem wychowywania dziecka i obejmuje kwestie dotyczące zapewnienia dziecku niezbędnych warunków bytowych a w szczególności procesów wychowawczych. Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do

życia w społeczeństwie. Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian.

Rodzinom borykającym się z problemem bezradności opiekuńczo – wychowawczymi udzielane jest wsparcie asystenta rodziny.

Tabela rodzin korzystających ze wsparcia asystenta:

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	7	6	2	4

Źródło: GOPS – Sprawozdanie – z realizacji zadań gminy z zakresu Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za lata 2017 i 2020.

3.7 Uzależnienia

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami, jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Alkoholik jest osobą niedojrzałą emocjonalnie, skłoną do wahań i wybuchowych reakcji radości i rozpacz, które mogą prowadzić do gwałtownych, nieprzemyślanych zachowań.

Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki, ale także w życiu społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawić się w różnych dziedzinach. Ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Alkoholizm jest chorobą rodzinną. Żaden z członków rodziny nie może być zrozumiany w odłączeniu od innych członków systemu rodzinnego. W miarę jak alkoholizm postępuje, coraz bardziej chora staje się cała rodzina.

Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. Same często sięgają po alkohol, ponieważ chłoną prezentowany przez rodziców wzorzec życia.

Stale obniża się granica wieku inicjacji alkoholowej. Wzrasta przede wszystkim spożycie piwa, które nie jest uznawane przez młodzież za alkohol lub postrzegane jako alkohol nieszkodliwy.

Narkomania to nałóg stałego używania narkotyków, z czasem całkowite uzależnienie się od nich. Prowadzi do zaburzeń osobowości, zaniku uczuć wyższych i zmian w narządach

organizmu człowieka zwłaszcza w układzie nerwowym miarę zażywania środków stają się one chemicznymi składnikami organizmu, wskutek czego komórki i tkanki przyzwyczajają się do nich, tak że narkotyk staje się konieczny do zachowania biochemicznej równowagi ustroju.

Przyczyny występowania narkomanii, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, są bardzo złożone i często powinny być rozpatrywane indywidualnie, jednakże najczęstsze z nich to:

- wpływ grupy rówieśniczej,
- tzw. moda młodzieżowa na narkomański styl życia ciekawość,
- poszukiwanie ucieczki od problemów życia codziennego,
- bezradność życiowa.

3.8 Przemoc

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić.

W Gminie Borzytuchom został powołany Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Zarządzeniem Wójta Gminy Borzytuchom Nr 80/2011 z dnia 30 listopada 2011r.

W skład Zespołu wchodzi:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Szkół w Borzytuchomiu
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Borzytuchomiu
- Komenda Powiatowa Policji w Bytowie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Bytowie
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Talex- Borysław” Borzytuchom

Dla usprawnienia pomocy rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej jest podejmowanie działań w ramach procedury Niebieskie Karty.

Tabela- Niebieskie Karty

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba NK	4	3	3	8

Źródło: GOPS – Sprawozdanie –z realizacji zadań gminy z zakresu Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie za lata 2017 i 2020.

3.9 Bezdomność

Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności przyjmuje dwie pomocnicze definicje bezdomności:

1. Osoba bezdomna to taka, która z różnych przyczyn, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia, czasowo lub trwale nie jest w stanie zapewnić sobie schronienia spełniającego minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne. Miejsce spełniające warunki mieszkalne to takie, które nadaje się do stałego przebywania bez narażania zdrowia, i które umożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych: noclegu, zachowania higieny osobistej, sporządzania posiłków.
2. Osoba bezdomna - osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i nie zameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę nie zamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu aktywnie uczestniczy w badaniach socjogeograficznych skierowanych do środowiska osób bezdomnych, które organizowane są przez Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności. Badania przeprowadzane są w województwie pomorskim, co dwa lata, do tej pory odbyły się w roku 2001, 2003, 2005 i 2007. W ramach przeprowadzanych badań wspólnie z policją odwiedza się wszystkie niemieszkalne miejsca na terenie gminy oraz odwiedza się osoby szczególnie

narażone na możliwość uzyskania statusu osoby bezdomnej z uwagi na dopuszczanie i doprowadzanie do degradacji miejsca zamieszkania.

4. IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE BORZYTUCHOM

Teren Gminy Borzytuchom jest rozproszony i obejmuje obszary wiejskie. W gminie znajdowały się dwa Zakłady Rolne PGR w miejscowościach Osieki i Dąbrówka, co przyczyniało się do wysokiego bezrobocia i stale rozszerzającej się skali ubóstwa.

Tabela: Liczba osób korzystających z pomocy

W latach	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	123	110	101	99

Źródło: Sprawozdania GOPS

Jak wynika z tabeli, która stanowi zestawienie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej Ośrodka na przestrzeni lat 2017 – 2020, zmniejsza się liczba rodzin korzystających z pomocy. Szereg rodzin usamodzielnia się korzystając tylko sporadycznie ze świadczeń pomocy społecznej. Pozostają rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym z różnych powodów, bądź też, u których można zaobserwować zjawisko wyuczonej bezradności, tj. dziedziczenia jej z pokolenia na pokolenie.

Podstawą do analizy problemów społecznych występujących w Gminie Borzytuchom stanowią przede wszystkim dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Trzeba mieć świadomość, że nie przedstawiają one pełnego obrazu, sygnalizują jedynie rodzaj problemów, przy czym trudno ocenić ich rzeczywisty rozmiar.

Dysfunkcje jakie były powodami przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu w ostatnich czterech latach wskazywały na różne wahania ilościowe i jakościowe, co przedstawia poniższa tabela:

Tabela: Powody przyznania pomocy w latach 2017– 2020

Powody przyznania pomocy liczba rodzin	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020r.
Ubóstwo	78	59	46	47
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	4	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	35	26	23	3
Bezrobocie	53	49	41	35
Niepełnosprawność	57	50	46	38
Długotrwała lub ciężka choroba	81	81	65	53
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	25	15	6	6
W tym:				
Rodziny niepełne	14	9	4	1
Rodziny wielodzietne	12	9	2	5
Przemoc w rodzinie	2	1	0	0
Alkoholizm	6	6	4	3
Narkomania	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	1	0
Sytuacja kryzysowa / zdarzenie losowe	0	0	0	0

Źródło: sprawozdania roczne GOPS

Z tabeli wynika, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej z różnych przyczyn, zmienia się na przełomie lat, np. zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych, na co złożyła się poprawa sytuacji na rynku pracy oraz wzmożona praca Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie na polu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

W Gminie Borzytuchom zidentyfikowano w wyniku analizy danych i obserwacji następujące problemy:

- Trudna sytuacja osób starszych,
- Sytuacja osób niepełnosprawnych,
- Problemy opiekuńczo wychowawcze w rodzinie,
- Uzależnienia wśród dorosłych i młodzieży,
- Osoby bezdomne,
- Brak alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Zastosowanie metody analizy SWOT pozwala na w miarę przejrzyste wyodrębnienie kluczowych czynników mających wpływ na rozwój sfery społecznej. W metodzie tej wykazuje się czynniki wewnętrzne, tj. silne i słabe strony naszej gminy jako badanego podmiotu oraz czynniki zewnętrzne, tj. szanse i zagrożenia tkwiące w otoczeniu gminy. W zasadzie nie można bezpośrednio planować z poziomu władz lokalnych wszystkich kierunków działań w polityce społecznej z uwagi na silny związek tej sfery z polityką centralną państwa, ale uwzględniać należy czynniki stymulujące do rozwiązywania problemów społecznych na jego terenie. Dlatego jako mocną stronę uwzględniono zainteresowanie naszych władz promowaniem polityki społecznej w skali gminy. Z oczywistych względów analizę ograniczono do wyodrębnienia czynników bezpośrednio związanych ze sferą społeczną.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz planowanych działań.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:· mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia.

W wyniku oceny z zidentyfikowanych problemów wyłoniono cztery najważniejsze obszary problemowe:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> -dobra znajomość środowiska -dobrze przygotowany personel GOPS -dobra współpraca ze szkołą, kuratorami, PCPR, poradniami rodzinnymi-dobra współpraca z CHBŻ Chojnice -wsparcie dla rodzin z problemami w postaci asystenta rodziny -systematyczne szkolenia pracowników -szybka reakcja na zaistniały problem -funkcjonowanie GKRPA oraz Zespołu Interdyscyplinarnego - działalność punktu konsultacyjnego - udział w projektach współfinansowanych z środków unijnych 	<ul style="list-style-type: none"> -wysokie koszty utrzymania w DPS -niska motywacja klientów GOPS -niedostateczna liczba pracowników socjalnych, obciążone stanowiska pracy -niewystarczające warunki lokalowe -brak mieszkań socjalnych -obarczanie gmin nowymi zadaniami - zmiana modelu rodziny, zmniejszenie liczby rodzin wielopokoleniowych; - trudne warunki bytowe osób starszych i niepełnosprawnych; - brak chętnych do pełnienia roli rodziny zastępczej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych; - współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami w ramach rozwiązywania wspólnych problemów społecznych - rozwijanie ofert dla dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie zacieśniania więzi rodzinnej - oferty szkoleń i doskonalenia zawodowego dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną, - prowadzenie programów profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze i stacjonarne - występują zagrożenia funkcjonowania rodziny z powodu nasilania się: uzależnienia, zjawisko rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie - agresywność i roszczeniowość klientów - wzrost zjawiska uzależnień - nadmierna biurokracja, często zmieniające się przepisy prawne - traktowanie pomocy społecznej jako instytucji „od wszystkiego” - dziedziczenie ubóstwa przez korzystających z pomocy społecznej - starzejące się i chorujące społeczeństwo - kreowanie w środkach masowego przekazu negatywnego wizerunku OPS

6. Misja i określenie głównych celów strategicznych.

MISJA

„Umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.”

Realizacja tego założenia wymaga współpracy wszystkich środowisk działających bezpośrednio w sektorze pomocy społecznej oraz innych instytucji funkcjonujących na terenie gminy.

CELE GŁÓWNE I STRATEGICZNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

- 1. Wzmocnienie roli rodziny**
- 2. Ograniczanie zjawiska zagrożeń społecznych wśród mieszkańców Gminy
Borzytuchom**
- 3. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców na rzecz środowiska lokalnego**

Lp.	Działania	Wskaźniki	Źródła finansowania
Wzmocnienie roli rodziny			
3.	<p>I. Wspieranie rodzin w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. 1. Wspieranie poradnictwa indywidualnego i grupowego. 2. Propagowanie prawidłowych wzorców rodziny. 3. Praca z rodziną biologiczną w celu pozostawienia dziecka w rodzinie. 4. Diagnozowanie potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonej marginalizacją. 5. Tworzenie form wsparcia pozaszkolnego dla dzieci i młodzieży. 6. Rozbudowa infrastruktury zapewniającej aktywne formy spędzania wolnego czasu.</p> <p>II. Wspieranie rodzin w kryzysie. 1. Rozwój poradnictwa specjalistycznego (pomoc psychologiczna, prawna). 2. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym.</p> <p>III. Wspieranie rodzin z osobą niepełnosprawną, starszą i osób samotnych. 1. Współdziałanie z instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie opieki w miejscu zamieszkania. 3. Wspieranie rozwoju usług sąsiedzkich. 4. Zagospodarowanie czasu wolnego osobom niepełnosprawnym i samotnym.</p> <p>IV. Tworzenie i rozwijanie jakości usług instytucji pomocy społecznej. 1. Stałe doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej. 2. Zapewnienie optymalnego poziomu zatrudnienia adekwatnego do realizowanych zadań. 3. Zapewnienie optymalnych warunków pracy dla kadry pomocy społecznej.</p> <p>Odpowiedzialni: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu Gminna Borzytuchom Szkoły funkcjonujące na terenie gminy Borzytuchom Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Pomorski Urząd Wojewódzki</p>	<p>- liczba miejsc świadczących poradnictwo - liczba kampanii, spotkań, programów - liczba rodzin objętych asystenturą - liczba dzieci i młodzież objętych oddziaływaniem</p> <p>- ilość funkcjonujących form wsparcia</p> <p>- liczba osób objętych opieką - liczba godzin usług opiekuńczych - liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz zagospodarowania czasu wolnego</p> <p>- liczba zatrudnionych pracowników socjalnych - liczba szkoleń</p>	<p>- budżet gminy - środki z programów zewnętrznych</p> <p>- budżet gminy - środki z programów zewnętrznych - budżet powiatu</p> <p>- budżet gminy - środki z programów zewnętrznych</p> <p>- budżet gminy - środki z programów zewnętrznych</p>

Lp.	Działania	Wskaźniki	Źródła finansowania
Ograniczanie zjawiska zagrożeń społecznych wśród mieszkańców Gminy Borzytuchom			
1.	<p>I. Wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom. 2. Dystrybucja żywności z banku żywności. 3. Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem. 4. Wzmacnianie i wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie gminy poprzez świadczenie pracy socjalnej oraz zatrudnienie asystenta rodziny. 5. Realizacja lub współpraca w realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. 6. Rozwój poradnictwa specjalistycznego na terenie gminy Borzytuchom. 7. Intensyfikacja współpracy pomiędzy PUP a GOPS w zakresie aktywizacji zawodowej wspólnych klientów. <p>II. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy na terenie gminy Borzytuchom.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpowszechnianie informacji w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z przemocą i uzależnieniami na terenie gminy. 2. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych. 3. Wdrażanie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie uzależnień i przemocy m. in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych na temat rozwoju uzależnień i przemocy domowej oraz możliwości ich przezwyciężania 4. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz realizacja procedury „Niebieskie Karty” 5. Funkcjonowanie Gminnej Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 6. Organizowanie i wspieranie imprez kulturalno – rozrywkowych wraz z promocją aktywnego wypoczynku i zdrowego stylu życia. 7. Wspieranie rozwoju klubów sportowych oraz kół gospodyń wiejskich. 8. Prowadzenie grup wsparcia. <p>Odpowiedzialni: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu Gmina Borzytuchom Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Borzytuchomiu Policja Szkoły funkcjonujące na terenie gminy Borzytuchom Powiatowy Urząd Pracy</p>	<p>- liczba wydanych decyzji - ilość, asortyment rozdysponowanej żywności; - ilość przeprowadzonych wywiadów - liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba realizowanych projektów - liczba specjalistów - liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych</p> <p>- liczba zakupionych ulotek - liczba osób korzystających z konsultacji - sprawozdanie z realizacji programów - liczba spotkań ZI i grup roboczych, - ilość posiedzeń GKRPA - liczba imprez - liczba klubów sportowych</p>	<p>- budżet gminy - środki z programów zewnętrznych - budżet powiatu</p> <p>- budżet gminy - środki z programów zewnętrznych - budżet powiatu</p>

Lp.	Działania	Wskaźniki	Źródła finansowania
Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców na rzecz środowiska lokalnego			
2.	<p><i>I. Budowanie poczucia odpowiedzialności społecznej mieszkańców gminy Borzytuchom</i> 1.Organizowanie kampanii edukacyjno –społecznych. 2.Promocja dobrych praktyk społecznych i obywatelskich. 3.Budowanie tożsamości lokalnej. 4.Wspieranie liderów społecznych.</p> <p><i>II. Tworzenie warunków sprzyjających włączaniu mieszkańców w aktywność społeczną.</i> 1.Rozwój ekonomii społecznej. 2.Wspieranie i promowanie różnego rodzaju partnerstw na rzecz aktywności społecznej. 3.Promowanie i wspieranie inicjatyw integrujących różne grupy społeczne zwłaszcza dla seniorów i osób niepełnosprawnych. 4.Wdrażanie Programu Aktywności Lokalnej.</p> <p><i>III.Wspieranie i współpraca z radami sołeckimi.</i> 1.Wspieranie działalności rad sołeckich. 2.Wyodrębnianie funduszu sołeckiego celem pobudzania inicjatyw lokalnych i zaspokajania potrzeb mieszkańców. 3.Wspieranie inicjatyw organizowanych przez rady sołeckie.</p> <p><i>Odpowiedzialni:</i> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchom Gmina Borzytuchom Szkoły funkcjonujące na terenie gminy Borzytuchom Policja Sołectwa</p>	<p>- liczba kampanii - liczba inicjatyw promujących postawy społeczne i obywatelskie,</p> <p>- liczba podmiotów ekonomii społ. - liczba porozumień - liczba programów - liczba imprez</p> <p>- liczba funduszy sołeckich - liczba inicjatyw</p>	<p>- budżet gminy - środki z programów zewnętrznych</p> <p>- budżet gminy - środki z programów zewnętrznych</p> <p>- budżet gminy - środki z programów zewnętrznych</p>

7. Wdrażanie strategii i monitorowanie jej realizacji

Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych będzie uzależniona od wielu różnych czynników, najważniejsze z nich to:

- sytuacja finansowa gminy,
- kreatywność i stopień zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych we wspólne działania,
- aktywność samych zainteresowanych, czyli mieszkańców gminy.

Do poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii winny być przygotowane odrębne programy i projekty. Ich wdrażanie będzie systematycznie monitorowane. Ocena będzie dokonywana na koniec roku kalendarzowego, natomiast sprawozdanie ze stopnia wdrożenia Strategii będzie przedstawiane Wójtowi Gminy do końca kwietnia roku następnego.

Przewodniczący Rady

Beata Kudlik